

TABLA DE MATERII

CUVÂNT-ÎNAINTE	13
TITLUL PRELIMINAR. CADRUL JUSTIȚIEI COMERCIALE	17
1. Studiu introductiv: Justiția comercială. Stilul și calitatea hotărârilor judecătorești și arbitrale, prof. univ. dr. Marin Voicu	17
2. Condițiuni legale și tradiționale în redactarea hotărârilor, Radu Dimiu, consilier la Curtea de Apel București "Pandectele Române", 1936	44
3. Cea de-a treia și cea de-a patra putere: judecătorii, jurnaliștii și justiția deschisă, Lord David Neuberger	66
4. Hotărâri de arbitrabilitate înainte, în timpul și după arbitraj, John J. Barcelli III Cornell law School, Ithaca, SUA	72
5. Competențe inerente și implicite ale arbitrilor, Margaret L. Moses, Loyola University Chicago School of Law, SUA	87
6. Arbitrajul maritim conform regulilor de arbitraj CCI Paris, prof. Olivier Cachard, Decan onorific, prof. de drept privat la Facultatea de Drept din Nancy, Franța, Membru în consiliul științific al revistei "Le droit maritime française"	99
7. <i>In honorem</i> dr. Ion Băcanu, prof. Victor Babiuc și <i>in memoriam</i> prof. dr. Octavian Căpățînă. Simpozionul internațional din 9 mai 2003 consacrat aniversării a 50 de ani de existență a Curții de Arbitraj Comercial Internațional, Comunicările științifice	113

TITLUL I. PROCEDURA ARBITRALĂ

CAPITOLUL I. EXAMEN TEORETIC AL JURISPRUDENȚEI CURȚII DE ARBITRAJ PRIVIND PROCEDURA ARBITRALĂ	141
I. Sesizarea Curții. Constituirea și compunerea tribunalului arbitral	141
II. Convenția arbitrală	143
Secțiunea 1. Validitatea și eficacitatea limitată a convenției arbitrale	143
Secțiunea 2. Extinderea/aderarea la Convenția arbitrală	151
III. Jurisprudența Curții de Arbitraj privind procedura arbitrajului	167
Secțiunea 1. Convenția arbitrală	167
Secțiunea 2. Extinderea/aderarea în convenția arbitrală	171
Secțiunea 3. Lipsa convenției arbitrale	186
Secțiunea 4. Convenția arbitrală „imperfectă”	188
Secțiunea 5. Convenția arbitrală „implicită”	193
Secțiunea 6. Convenția arbitrală „incompletă”	194
CAPITOLUL II. TAXELE ARBITRALE. SESIZAREA CURȚII DE ARBITRAJ	197
A. Taxele arbitrale	197
1. Respingerea acțiunii ca „insuficient taxată”	197
2. Anularea cererii de arbitraj ca insuficient taxată. Cereri indivizibile	198

3. Anularea cererii reconvenționale pentru neplata taxei arbitrale	198
4. Plata tardivă a taxei arbitrale. Efecte	198
B. Sesizarea Curții de Arbitraj	199
1. Declinarea competenței de către instanțele judecătorești în favoarea Curții de Arbitraj – sesizare legală.....	199
2. Casarea cu trimitere de ÎCCJ, la Curtea de Arbitraj	201
3. Casarea, în parte, cu trimitere – în acțiunea în anulare	202
4. Acțiune în anulare. Casare cu trimitere spre rejudecare la Curtea de Arbitraj....	202
CAPITOLUL III. NECOMPETENȚA ARBITRAJULUI	204
1. Necompetența Curții de Arbitraj	202
2. Contract FIDIC-PHARE cu jurisdicție ICC Paris. Necompetența generală a Curții. Respingerea acțiunii pentru necompetență	205
3. Contract de antrepriză în construcții de drumuri cu fonduri UE (2008) – achiziție publică. Necompetența Curții de arbitraj. Închiderea procedurii arbitrale (!) (soluție izolată – în raport de jurisprudența Curții – „declinare”, „trimitere” etc.).	207
4. Contract de achiziție publică. Convenție arbitrală „inoperantă” în raport de art. 286 din O.U.G. nr. 34/2006 privind achizițiile publice. Necompetența Curții	208
5. Necompetența Curții. Contract administrativ de achiziție publică.	208
6. Hotărâri ale Bursei Române de Mărfuri.....	211
7. Prorogarea de competență, în lipsa convenției arbitrale	213
8. Hotărâre AGA. Acțiune în anulare. Declinarea competenței.....	214
9. Declinarea competenței la instanța de trimitere	215
10. Contract de concesiune. Convenție arbitrală ineficace	216
CAPITOLUL IV. EXCEPȚIILE DE PROCEDURĂ ȘI DE FOND	218
A. Excepțiile și incidentele de procedură	218
1. Excepția inadmisibilității acțiunii	218
2. Constituirea Tribunalului Arbitral și compunerea acestuia. Efectele RPA.....	218
3. Pârâta în insolvență. Suspendarea ambelor cereri, principală și reconvențională.....	220
4. Dizolvarea și lichidarea pârâtei. Efecte în procedura arbitrală	221
5. Caducitatea arbitrajului. Caracteristici legale și din RPA. Mod de aplicare.....	222
6. Nelegala constituire a tribunalului arbitral	225
7. Procedura arbitrală aflată în faza dezbaterii în fond. Invocarea excepției de neconstituționalitate	231
B. Excepțiile de fond	233
1. Lipsa calității procesuale	233
2. Autoritatea de lucru judecat	237
3. Prescripția dreptului la acțiune.....	240
CAPITOLUL V. FAZELE PROCEDURII ARBITRALE	244
1. Prima zi de înfățișare (art. 56 RPA).....	244
2. Cererea reconvențională a Sucursalei	245

3. Cereri accesorii	245
4. Probele	246
5. Reluarea procedurii arbitrale.....	246
CAPITOLUL VI. SOLUȚIILE TRIBUNALULUI ARBITRAL	248
1. Îndreptarea și completarea dispozitivului sentinței arbitrale	248
2. Cheltuielile de judecată. Onorariu de avocat disproporționat.....	252
3. Renunțarea la judecată. Retragerea acțiunii arbitrale.....	253

TITLUL II. OBLIGAȚIILE CIVILE ȘI COMERCIALE

Secțiunea 1. Proba contractului de antrepriză – FIDIC. Actele adiționale și corespondența părților	260
Secțiunea 2. Excepția de neexecutare	262
Secțiunea 3. Daune morale contractuale	266
Secțiunea 4. Clauza penală.....	270
Secțiunea 5. Rezoluțiunea/rezilierea contractului – Impreviziunea	274
1. Teoria impreviziunii. Regimul juridic al impreviziunii. Cadrul general	278
2. Tipuri de clauze de impreviziune.....	282
3. Efectele impreviziunii. Distincția de forță majoră și de leziune	283
4. Condițiile și efectele impreviziunii.....	285
5. Succinte comentarii asupra procedurii privind impreviziunea conform Noului Cod civil.....	286
6. Jurisprudența arbitrală a ICC Paris în materia impreviziunii.....	288
7. Unele concluzii	294
Secțiunea 6. Pactul comisoriu de grad IV	304
Secțiunea 7. Nulitate/Anulare contract.....	315
Secțiunea 8. Acțiunea redhibitorie	318

TITLUL III. CONTRACTELE CIVILE ȘI COMERCIALE

1. Contract de agenție, reglementat de Legea nr. 509/2002.....	320
2. Asocierea în participațiune	320
3. Contract de asigurare	330
4. Contract de antrepriză pentru lucrări/servicii în construcții civile și industriale	331
5. Contractul de antrepriză tip FIDIC	341
6. Contract de concesiune	353
7. Contract de închiriere comercială	355
8. Contract de leasing	362
9. Contract de fidejusiune	363
10. Contract de transport internațional	366
11. Contract de expediție internațională.	367
12. Infrastructura feroviară	368
13. Contract de prestări servicii și de consultanță	369
14. Contractul de vânzare-cumpărare	374

15. Contract de credit bancar	386
16. Contract de mandat comercial	388
17. Contract de executare silită	389
18. Contract de lichidare	390
19. Contract internațional de reparații la o navă maritimă	391
20. Contract de export de produse. Metodologie pe bază de comision	392
21. Contract internațional de împrumut comercial	393
22. Contract de mentenanță	393
23. Contract comercial de Lohn	395
24. Contract de franciză	395
25. Contract de distribuție	396
26. Contract de cesiune de marcă	397
27. Contract de cesiune de creanță	401
28. Contract de novație	401
29. Contracte (convenții) de contragarantare	403
30. Contracte de achiziție publică în procedura BRM	405

TITLUL IV. CONTROLUL JUDECĂTORESC AL HOTĂRĂRILOR ARBITRALE

CAPITOLUL I. COMPETENȚA ARBITRAJULUI. ACȚIUNEA

ÎN ANULARE	407
1. Clauză compromisorie validă. Competență de judecată	407
2. Acțiunea în anulare a sentinței arbitrale. Competența teritorială	408
3. Hotărâre arbitrală. Acțiune în anularea acesteia. Instanța competentă. Compunerea completului de judecată	408
4. Acțiunea în anulare arbitrală. Element de extraneitate. Convenție arbitrală. Validitate. Efecte asupra competenței. Verificarea propriei competențe	408
5. Acțiunea în anularea hotărârii arbitrale. Clauza compromisorie. Competența arbitrajului	411
6. Convenția arbitrală. Competența de soluționare a litigiului	411
7. Caracterul relativ al necompetenței instanței judecătorești în cazul convenției arbitrale	413
8. Acțiune promovată de o cameră de comerț împotriva unei autorități publice locale. Natură juridică. Competență materială	413
9. Hotărâre arbitrală. Investiție cu formulă executorie. Competență teritorială. Conflict negativ de competență	415
10. Excepția necompetenței materiale a Tribunalului Arbitral	416
11. Validitatea clauzei compromisorii. Acțiunea în anularea hotărârii arbitrale. Instanța competentă	418
12. Contract de concesiune de terenuri agricole proprietate de stat (2002). Convenție arbitrală. Legea nr. 554/2004 – contract administrativ. Caducitatea clauzei compromisorii. Competența exclusivă a instanței de contencios administrativ (în același sens și decizia nr. 991 din 1 iunie 2011 a aceleiași instanțe – nepublicată)	421
13. Contract FIDIC de antrepriză pentru lucrări de construcții publice (1990). Încetare prin acordul părților, pentru nefinanțare. Rest de preț neachitat și daune-interese	421

CAPITOLUL II. EXCEPȚII DE PROCEDURĂ	431
1. Acțiune în anularea hotărârii arbitrale. Motive. Lipsa concilierii prevăzute de art. 720 ¹ C. pr. civ. Efecte	431
2. Inadmisibilitatea acțiunii în anulare împotriva unei încheieri interlocutorii pronunțată de un tribunal arbitral.....	433
3a. Hotărâre arbitrală. Autoritate de lucru judecat. Existența autorității de lucru judecat între o hotărâre pronunțată de o instanță de drept comun și o hotărâre pronunțată de un tribunal arbitral.....	435
3b. Acțiune în anularea unei hotărâri arbitrale. Invocarea autorității de lucru judecat a celor statuate prin încheierea pronunțată în temeiul O.U.G. nr. 119/2007 cu privire la competența de atribuțiune. Consecințe	437
4. Hotărâre arbitrală de declinare a competenței în favoarea instanței judecătorești. Acțiune în anulare. Inadmisibilitate.....	441
5. Arbitraj. Invocarea excepției nulității hotărârii AGA. Inadmisibilitate, în limitele art. 364 din Codul de procedură civilă.....	443
6. Tribunalul Arbitral. Desființarea hotărârii arbitrale. Motive. Caducitate. Lipsa unor mențiuni	447
7. Convenție arbitrală neoperantă (caducă). Incidența prevederilor art. 342 din Codul de procedură civilă. Consecințe	448
8. Arbitraj. Numirea arbitrilor potrivit voinței părților. Modificarea regulilor de procedură arbitrală după data încheierii clauzei compromisorii. Consecințe	450
9. Contract FIDIC. Rezoluțiune convențională. Efecte	455
 CAPITOLUL III. LIMITELE CONTROLULUI JUDECĂTORESC AL HOTĂRÂRILOR ARBITRALE	 457
1. Exercițarea controlului judecătoresc asupra hotărârii arbitrale conform art. 364 C. pr. civ. Limite.....	457
2. Admisibilitatea unei acțiuni în anulare a unei hotărâri arbitrale	458
3. Contract de prestări servicii. Acțiune în anularea hotărârii arbitrale. Motive. Nerespectarea clauzelor contractuale.....	460
4. Hotărâre arbitrală. Exercițarea controlului judecătoresc în limitele art. 364 C. pr. civ.	461
5. Arbitraj în echitate. Nemotivarea hotărârii arbitrale. Acțiune în anulare. Condiții de admisibilitate.....	463
6. Acțiune în anularea unei hotărâri arbitrale. Natura prevederilor art. 969 C. civ. din perspectiva dispozițiilor art. 364 lit. i) C. pr. civ.....	466
7. Acțiune în anulare întemeiată pe art. 364 lit. i) C. pr. civ. Invocarea unor norme legale cu caracter dispozitiv. Consecințe	474
8. Admisibilitatea acțiunii în anulare. Natura juridică	478
9. Acțiune în anulare. Validitatea și eficacitatea clauzei compromisorii după încetarea contractului principal.....	478
10. Acțiune în anularea unei hotărâri arbitrale. Limitele controlului judecătoresc din perspectiva prevederilor art. 364 lit. i) C. pr. civ.....	479
11. Acțiune în anularea unei hotărâri arbitrale. Invocarea dispozițiilor art. 364 lit. f) C. pr. civ. Condiții de admisibilitate din perspectiva prevederilor art. 225 C. pr. civ.....	483

CAPITOLUL IV. CERERILE ULTERIOARE PRONUNȚĂRII SENTINȚEI

ARBITRALE	491
1. Hotărâre arbitrală. Eroare materială. Cerere de îndreptare a erorii materiale cuprinsă în hotărârea pronunțată în acțiunea în anulare. Condiții și efecte	491
2. Acțiune arbitrală. Încheiere de repunere pe rol a cauzei. Acțiune în anulare. Inadmisibilitate	493
3. Arbitraj cu elemente de extraneitate. Acțiune în anularea hotărârii arbitrale. Renunțare la calea de atac. Dispoziții legale aplicabile	493
4. Hotărâre arbitrală. Revizuire întemeiată pe art. 322 pct. 7 C. pr. civ. Admisibilitate	497
5. Cerere de revizuire formulată împotriva unei hotărâri arbitrale. Inadmisibilitate	498

CAPITOLUL V. ARBITRAJUL INTERNAȚIONAL

A. Acțiunea în anulare a hotărârilor unor instanțe arbitrale internaționale.....	503
1. Decizie a Comisiei Administrative pronunțate de Centrul de Mediere și Arbitraj al Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale. Necompetența instanțelor de a se pronunța asupra anulării deciziei.....	503
2. Regulile de Arbitraj GAFTA. Clauză atributivă de competență. Consecințe	507
3. Arbitrajul GAFTA. Regulamentul nr. 44/2001 al UE.	511
4. Competență materială. Clauză atributivă de competență. Condiții de validitate din perspectiva Regulamentului CE nr. 44/2001	514
5. Raport juridic cu element de extraneitate. Norme conflictuale. Determinarea legii aplicabile	525
B. Exequatur al sentințelor arbitrale străine.....	531
1. Litigiu comercial cu element de extraneitate. Arbitraj comercial internațional. Recunoașterea hotărârii arbitrale străine. Ordinea publică de drept internațional privat.....	531
2. Cerere de recunoaștere și încuviințare a executării hotărârii pronunțate în etapa prealabilă arbitrajului. Condiții de admisibilitate	538
3. Hotărâre arbitrală străină (CCI-Zürich, Elveția). Recunoașterea și încuviințarea executării ei în România. Ordinea publică de drept internațional privat român și ordinea publică a drepturilor fundamentale (Decizia nr. 1834 din 16 mai 2007 a ÎCCJ). Valoarea probatorie a unor opinii legale științifice	542
4. Recursul este fondat, potrivit considerentelor ce vor fi arătate în continuare.....	545

TITLUL V. DOCUMENTAR: INSTITUȚII INTERNAȚIONALE DE ARBITRAJ

CAPITOLUL I. CURTEA DE ARBITRAJ COMERCIAL INTERNAȚIONAL DE

PE LÂNGĂ CCIR	549
1. Regulile de procedură arbitrală	549
2. Normele privind taxele arbitrale	571
3. Regulamentul Colegiului Curții de Arbitraj Comercial Internațional.....	576
4. Regulamentul de organizare și funcționare al Secretariatului, Grefei și Arhivei Curții	580

CAPITOLUL II. CURTEA INTERNAȚIONALĂ DE ARBITRAJ - ICC PARIS	588
1. ICC Rules of Arbitration.....	588
2. Appendix I: Statutes of the International Court of Arbitration	604
3. Appendix II: Intera; Rules of the International Court of Arbitration	605
4. Appendix III: Arbitration Costs and Fees	608
5. Appendix IV: Case Management Techniques	612
6. Appendix V: Emergency Arbitrator Rules.....	613
 CAPITOLUL III. CURTEA PERMANENTĂ DE ARBITRAJ DE LA HAGA - CPA	 617
1. Regulamentul de Arbitraj (CPA)	617
2. Anexa	621
3. Clauze tip	641
4. Onorarii și tarife	641
 CAPITOLUL IV. CURTEA INTERNAȚIONALĂ DE ARBITRAJ DE LA LONDRA - LCIA	 643
1. Regulile de Arbitraj LCIA - 1.X.2014	643
2. Annex to the LCIA Rules	644
3. Costurile arbitrale	671
 CAPITOLUL V. CENTRUL INTERNAȚIONAL DE ARBITRAJ DE LA VIENA - VIAC	 673
1. Rules of Arbitration	673
2. Annex.....	674
3. Schedule of Fees	691
 CAPITOLUL VI. CONVENȚIA PRIVIND RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA SENTINȚELOR ARBITRALE STRĂINE, NEW YORK, 10.VI.1958	 693
 CAPITOLUL VII. STUDIU DE COSTURI ARBITRALE COMPARATIVE LA 10 INSTITUȚII INTERNAȚIONALE DE ARBITRAJ - GLOBAL ARBITRATION REVIEW - GAR - 2013	 698